

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve aşımuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâsh GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk
Fakültesi Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Aşil mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mec-
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtiyar han Avukat Gad Franko Bey yazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber
400 kuruştur.

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş^{ki}

1932

ettirilebilmek lâzımdır ve bu itibarla kanuni mümessil için hakkın istimali mecburidir.)

Ecnebi kanunlarından olmak üzere Alaman usulu muhakemei hukukiye kanunun 612 inci maddesine işaret olunabilir. mezkûr kanun tasarruf ehliyetini haiz olmayan kari veya koca hakkında kanuni mümessil marifetile bir boşanma davası ikamesini tasrih etmiştir. Bu itibarla hadisedeki mutekabil boşanma davasını kabul etmek lâzım gelir.

Bern kantonu İstinaf mahkemesi 1 inci hukuk kamarası 5/10/929

Schw. Y. Z. 1 November 1931 s. 137 n. 33

S. Ş.

İçtihadati Mehakim

JURISPRUDENCE

Temyiz mahkemesi ticaret dairesinden :

İstanbul birinci ticaret mahkemesi T. 1/6/93 No. 258.

Müddei : Aleko saridis efendi vekili Plâton efendi.

Müddeialehyh : Dapey biraderler vekili Franko ef.

Hülâsa : 1. — Müddei vekili ilk tahkikat celsesinde vekâletnamesini bilâhare göstereceğini söylemiş ve mezkûr vekaletnameyi müteakip celselerde ibraz etmemiş iken kabulile muvacehesinde muhakeme icrası.

2. — Müddeialehyh vekili vekâletnamesi kartonda olduğunu aynı celsede beyan eylediği halde bu cihetin de tetkik olunmaması.

3. — Tahkikat celsesinde müddei vekili tarafından verilen layi-

hada münderiç itirazat hakkında bilâhare ittihazi karar edilmesi takarrur ettiği halde bu bapla tetkikat icra ve karar verilmemesi.

4. — *İstarye raporu hakkında dermeyan edilen itirazat hakkında da bir karar ittihaz edilmeksizin muhakemeye hitam verilmesi, nakzi müstelzimidir :*

Temyiz edilen fikrai hükmiyenin hülâsası : Müvekkilinin mutasarrıf olduğu şafak vaporunun tathirile ameliyatı sairesinin tamiirini derühte eden müddei aleyhler ihtari resmiye — rağmen — taahhütlerini ifa etmemiş ve dezgâhların ademi kifayesini bildikleri halde, taahhüde girişerek müvekkilini izrar eyledikten bahsile aktin feshi ve 1290 lira kâr ve zararın tazmini ve 150 lira pey akçasının istirdadi hakkında müddei vekili tarafından ikame olunan dava ile müddealeyh tarafından 1500 lira tamir bedelinin ve 3000 lira zarar ve ziyanın tahsili hakkında bilmukabele ikame olunan davanın icra kilinan muhakemesi neticesinde ; geminin kizağa çekilmemesinin esbabı mucbireden ileri geldiği hakkındaki iddia fennen tekzip edilmiş ve bilâkis müruru zamanla çürümüş bozulmuş olan isgara ile teahhüdün ifa edilmemesi müddealeyhe isnat olunacak hata ve taksirden ibaret bulunmuş olduğundan ve müddealeyhin taahhüdünü ifa etmemesi hasebile geminin muattaliyetine sebebiyet verdiğinden ve istaryada yevmi 50 lira takdir edilmiş olduğundan bahsile 20 günlük istarya bedeli olan 1000 ve 35 lira ve 150 lira pey akçesi ki cem'an 1185 liranın müddealeyhten tahsiline ve fazla iddia ve mütekaabil davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz ve izahatı şifahiye talep eden : Dapey biraderler vekili Franko ef. Sebmeden talebe mebni tayin kilinan günde, mümeyyiz tarafından Franko ef. ve mümeyyizünaleyh tarafından mübrez vekâletnamesine müsteniden Şevket B. bilvekâle gelerek mümeyyizünaleyh vekilinin müddet hakkında bir diyeceği olmadığı ve temyiz istidasının mehli kanuni zarfında ita ve kaydedildiği anlaşıldıktan ve tarafeyn vekillerinin verdikleri izahatı şifahiye istima edildikten sonra

vaktin ademi müsaadesine mebni tetkikat icra ve karar ittihazı zimninda keyfiyet vakti ahara talik kilinmiş idi. Ahiren mümeyizünbih hüküm evraki hükmiye ve müteferiasile birlikte mütalea ve tetkik ve icabi müzakere olundukta :

Müddei vekili ilk tahkikat celsesinde vekâletnamesini bilâhare ibraz edeceğini söylemiş ve mezkûr vekâletnameyi müteakkip celse-lerde ibraz etmemiş iken kabulile muvacehesinde muhakeme icrası ve müddealeyh vekili de vekâletnamesi kartonda olduğunu aynı celsede beyan eylediği halde, bu cihetin de tetkik olunmaması ve 17-7-930 tarihli tahkikat celsesinde müddeialehy vekili tarafından verilen layihada münderiç itirazat hakkında bilâhare ittihazı karar edilmesi takarrur etmiş iken bu bapta dahi tetkikat icra ve bir karar ittihaz olunmaması ve istarya raporu hakkında dermeyeran edilen itirazatın tetkiki için muhakeme 23-11-930 tarihine talik edilmiş iken mezkûr celsede tetkikatı lâzıme icrasından ve talebi vakia karşı bir karar ittihazından zuhul ile muhakemeye hitam verilmesi kanununa muhalif ve hükme müessir nevakistan olmakla mümeyizünbih hükmün bu noktalardan hukuk usulu muhakemeleri kanununun 428 inci maddesine tevfikeyn NAKZİNA ve zirde müfredati mürekkam masarısı temyiziye- nin ileride haksız çıkacak tarafa aidiyetine 3-2-932 tarihine ekseriyetle karar verildi.

Şurayi Devlet Birinci Deavi dairesinden :

No. 30-1496 578

Hülâsa: emvali metruke kanunlari Lozan ahitnamesinin tasdiki tarihi olan 1 Agustos 340 tarihinden sonrâ tatbik olunamaz, bu tarihten evvel gaybubet, mufarekat, fîrar hadisatına tealluk edebilir. 1 Agustos 340 dan sonra bu gibi hadisatta Kanunu Madeninin gayib- lara ait hukuklari caridir.

Dava eden: İstanbulda Galatada Mertebani sokağında çitori hanında 7 numarada Abraham Hazan efendi.

Dava edilen: İstanbul Vilayeti Emvali Metruke Müdüriyeti.

Davanın H.: 17-şubat-928 tarihinde İstanbulda vefat eden kardeşi Samuel Hazan efendi uhdesine intikal eden emvali gayri menkuleden büyük Adada Ayenikola caddesinde kain bir numaralı hanedeki hissesine metrûke muamelesi yapılarak vaz'iyet edildiğinden bahsile vaki müdahelenin men'i hakkında bir karar itasi talebini havidir.

Dava edilenin müdafaalari: Hadisede emvali metrûke müdüriyeti hasım olamiyacağı gibi veraset hücceti ve tapu senedi ibraz ve tebliğ edilmediği ve vaz'iyet tarihi 26-9-929 olduğuna nazaren meselede müruru müddet olduğu ve esasen bu gibi taleplerin ancak bedele inhisar edeceği cihetle davanın reddi lazimgeleceği merkezindedir.

Müddeiumuminin mütaleasi H.: Lozan muahedenamesinin tasdiki tarihinden sonra vuku bulan bu kabil hadisatta emvali metrûke kanunlarının tatbik edilmeyeceği merkezindedir.

Türk Milleti Namına

Kazaya memur Şurayidevletin birinci Deavi D. tarafından icabi muzakere olundu: Beyoğlu Sulh mahkemesince terekese yazılmış olan muris Hazan efendinin 928 senesinde vefat eylediği anlaşılmasına ve istisnai ahkami muhtevi olan emvali metruke kanunlarının Lozan ahitnamesinin tasdiki tarihi olan 1-Ağustos-340 tarihinden sonra vukubulan hadisatta mabihülâmel tutulması, intizami ammeyi ve Teşkilâti esasiye kanuniyle vatandaşlara temin edilmiş olan hukukun mecrayı salimde cereyanını salıp olmak ihtibariyle gayri caiz bulunmasına ve vakia 1331 numaralı kanunun yedinci maddesi 13-Eylül-331 ve 15-nisan-339 tarihli kanunlara tevfi kan vaki olacak vaz'iyetlerin bundan sonra da cerayan edeceği hükmünü vaz etmiş ise de bu hüküm,

Lozan ahitnamesinin tasdikinden evvelki gaybubet, müfarekat ve firar hadisatına taalluk edebilip yoksa Lozan ahitnamesinin tasdikinden sonra mütekevvin bu kabil hadisatta ahkami umumiyenin cereyanı zaruri olmasına nazaran 928 senesinde vefat eden bir kimsenin varisine, gaybubeti itibariyle Emvali Metrûke kanunları tatbik edilemeyeceğinden ve gaipler hakkında indelicap yapılacak muamele de kanunu Medenin gaybubete müteallik hükümlerinin tatbikinden ibaret bulunduğundan müddeabih hane hissesi hakkında müttehaz kararın feshiyle vaki müdahalenin men'ine ve malinin müddeiye teslimine ve bu bapta 4637 numaralı dosyanın iadesine 10-3-932 tarihinde ittifakla karar verildi.

Reis	Aza	Aza	Aza	Birinci muavin
Saffet	Ihsan	Asim	Niyazi	Alâettin

Temyiz mahkemesi ceza heyeti umumiyesinden :

Esas 32

Karar 29

Hülâsa ; 1. — Hadisenin tarife kanununun 236 inci maddesinin ikinci fıkrasına tevafuki kabul edilmesine göre kasti cûrmü olmadığından bahsle beraet kararının ittihazi ve nakiz üzerine ısrar edilmesi.

2. — Şahsi dava vekiline söz verilmemesi. kanuna muhaliftir.

Türk tayyare cemiyeti namına gelen kâğıtların çıkarılması zımında verilen beyannamede yazılı kâğıtlarla sandık muhteviyatı arasında cins itibarıyla fark mevcut olduğu görülerek 159 lira 66 kuruşun tahsiline dair sadır olan gümrük mazbatasına karşı mezkûr cemiyet tarafından vuku bulan itiraz üzerine yapılan muhakemede : beyannamede cins tasrih olunmaksızın alelittlak matbua kağıdı diye tevsim edilmiş olduğundan ve bu itibarla muteriz tayyare cemiyetinin kasti cûrmisi anlaşılamadığından mazbatanın müsadere ve cezayı nakdiye mütedair kısmının feshi ile yalnız âlâ cinsi mahsus 90

kuruş gümrük resminin istifası zımında farkının tahsili suretiyle mazbatanın tadiline dair ita kılınan hüküm vuku bulan talebe binaen temyiz mahkemesi üçüncü ceza dairesinde tetkik olunarak mahalli mahkemesince hadisenin tarife kanununun 236 ncı maddesinin ikinci fıkrasına muvafık olduğu kabul edildiği halde kasti cürmü olmadığından bahsile beraet kararı ittihazi yolsuz olduğundan bahsile bozulması üzerine İstanbul birinci ceza mahkemesince be tekrar icra kılınan duruşma neticesinde : nakzı vaki varit görülemediğinden hükmü sabıkta ısrara dair verilen 19/5/931 tarihli karar tekrar gümrük idaresi vekili tarafından müddetinde temyiz ve şartı ifa edilmesine mebni evrakı dava C. baş M. U. liği memuriyet aliyesinin bozma sebebine ittiba edilmemesi yolsuz olduğundan bozulması talebini natık 24/6/931 tarihli tebliğnamesile birinci riyaset dairesine tevdi edilmekle ceza hey'eti umumiyesinde okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı görüldüğü düşünöldü :

Hadisenin tarife kanununun 236 ncı maddesinin ikinci fıkrasına tevafuku kabul edilmiş olmasına mebni nakız sebebi varit iken ısraredilmesi ve tebliğnamede gösterildiği üzere şahsi dava vekiline söz verilmemesi kanuna muhalif olmakla temyiz edilen son hükmün dahi ceza muhakemeleri U. Kanunun 326 ncı maddesi mucibince Bozulmasına ve 8 lira ilâm harcının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına ve temyiz depo parasının sahibine iadesine 6/7/931 tarihinde ittifakla karar verildi.

Temyiz mahkemesi ticaret dairesinden :

Esas 1985

Karar 3998

Hülâsa : ticari kefalette teselsul cari olur ve kefil muteselsilen me'suldur.

Niko Konstandinidi efendi vekilinin Mehmet Faik ve Mehmet Hulûsi ve Şevket beyler aleyhine ikame eylediği davada müddeaaaleyhlerden Mehmet Faik beyin diğer müddeaaaleyh Şevket beye teslimini

teahhüt ettiği (40000) okka pirinanın satış mukavelesi müvekkiline devir ve işbu devir keyfiyeti bayi tarafından kabul olunduğu halde teahhüdün ifa edilmediğini ve Mehmet Hulûsı beyin ise teahhüdü vakın ademi icrasından mes'ul bulunduğunu bilbeyan, akti bey'in feshile Mehmet Faik beyin peşinen müsterisinden aldığı 350 liranın 500 lira tazminatla birlikte müddeaaaleyhlerden müteselsilen ve mukaveleyi devreden Şevket beyin pey akçesi olarak müvekkilinden aldığı 500 liranın da ayrıca mumailyhten tahsili talepolunmakla, icra kılınan muhakeme neticesinde; Aktin feshine ve meblâğı müddeabihten 500 lira tazminatı maktuanın Mehmet Faik beyle kefil Hulûsı beyden müteselsilen ve muahharan verilen 500 lira pey akçasında Şevket beyden bittahsil müddeiye itasına dair sudur eden hükmü havi ilâmın indet temyiz nakız ve iade edilmesi üzerine badennakız cereyan eden muhakeme sonunda, hükmü sabıkta ısrarı mutazamın olarak İstanbul Asliye Mahkemesi ikinci Ticaret dairesinden sadır olan 12/7/930 tarihli ve 723 Numerolu ilâmın temyizen tetkiki Mehmet Hulûsı bey vekili Mehmet Bahri bey tarafından ba arzuhal talep olunmakla mezkûr ilâm ve evrakı müteferriası hukuk hey'eti umumiyesince bittetkik hükmü ahirin ısrar kısmı esbabı mucibiye müstenit ve usul ve kanuna muvafık olduğundan bahsile esas hükmün tetkiki için bu baptaiki evrak daireye tevdi kılınmakla mütalea ve tetkik ve icabı keyfiyet müzakere olundukta; ticari kefaletle teselsül kaidesinin cereyan edeceği temyiz heyeti umumiyesinin tevhide ictihat suretile ittihaz eylediği kararı ahir icabından bulunmasına binaen gayri varit bulunan temyiz itirazının reddile usul ve kanuna muvafık olan hükmün Tastikına ve zirde müfredatı murakkam masarifi — temyiziyeinin müstet'iyeye aidiyetine 22—12—931 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Temyiz mahkemesi ticaret dairesinden:

Esas: 3293

Karar: 4052

İstanbul asliye mahkemesi 1 inci ticaret dairesi.

Tarihi 23-Kânunuevvel 929

Numarası 1543

Hülâsa: İlâm masa namına azadan birine tebliğ edilerek muamelei vakia masaya olunacak tebliğat için kâfi bulunmasına göre diğer azaya yeniden tebliğat icrası zait bir muameledir.

İlk tebliğata nazaren müddeti temyiz geçmiş olmakla temyiz istid'asinin reddine karar verilmiştir.

Müddei; İstanbul Şehremaneti. Vekili Feyzi bey.

M. Aleyh; Yıldız sarayı müsteciri mösyö Maryosera.

Temyiz edilen fıkrai hukmiyenin hülâsası

Bir kit'a mukavelename mucibince çıragan ve yıldız sarayları ile teferruatının müsteciri bulunan müddaaleyhin şeraiti mukaveleye ademi riayetinden dolayı bizatihi münfesihi olan akti icrarın keenlem-yekün addile mecurun emanete teslimi ve 59828 lira 39 kuruşun ve tarihi tahliyeye kadar işleyecek ücretin tahsili hakkında müddei vekili tarafından ikame olunan dava ile M. Maryosera tarafından aktin feshi ile zarar ve ziyanı olan 5,956,000 liranın tahsili hakkında ikame olunan davadan indel muhakeme tarafeyn yedlerindeki sulhname veçhile feragat eylediklerini beyan ve ifade eylemiş olduklarında, mezkûr davaların reddine karar verildiğini natıktır.

Temyiz Eden

Müflis M. Maryosera iflâs masası idare azasından avukat İsmail İsa ve Refet beyler.

Mürafaa icrasını talep eden

Mümeyyizünaleyh şehremaneti vekili Feyzi bey.

Sebken talebe mebni tayin kılınan hünde mümeyyizünaleyh vekili avukat Feyzi B. gelerek tebliğatı vakıaya ragmen mümeyyiz M. Maryosera iflâs masası idare azasından avukat İsmail İsa ve Refet beylerin ademi icabetine ve mazeretlerini bildirmelerine mebni ғыyaplarında mürafaa icrasına iptidar edilmiş ve mümeyyizünaleyh vekili müddeti kanuniyenin mururundan sonra verilen temyiz arzuhalinin reddini talepeylemiş olmağla bittetkik icabı keyfiyet müzakere olundukta. İlâmı mümeyyizünbih, müflis Maryosera masası namına mezkûr masa idare azasından Refet beye tebliğ edilerek muamelei vakia masaya vaki tebliğat için kâfi bulunduğ u halde azadan İsmail İsa beye 2 inci defa tebliğat icrası bir muamelei zaide olmak haseb ile kanunen bir muameleye esas olmayacağı ve ilk tebliğ tarihi olan 14 mayıs 931 tarih ile temyiz istd'asının kayıt tarihine nazaran geçen müddet 15 günü mütecaviz bulunduğ u cihetle muta temyiz istd'asının mururu müddetten dolayı hükuk usulu muhakemeleri kanununun 432 inci maddesine tevfi kan reddine ve ziyrde müfredatı murakkam masarifi temyiziyenin müstet'ii temyize aidiyetine 26-12-931 tarihinde müttefikan karar verilerek mümeyyizünalēyh vekiline tefhim olundu.

İstanbul asliye mahkemesi birinçi ticaret dairesi T. 15-12-930 No. 83 Müddei Hoffherr- Sehrantz Macar ticaret makineleri şirketi vekilleri avukat Kadri zade Osman ve Faik beyler.

Hülâsa: Hesap cariden 474 dolar subut sebepleri hasil olmaksizin ve görülmeksizin meblâğı mezburun tahsiline hükmedilmesi ғыolsuzdur.

Temyiz edilen fikrai hükmoyenin hülâsası: müvekkileri şirketin 4 kit'a bono mucibince 1121 ve hesabi cariden 474 dolar iki cent ki cem'an alacağı olan 1595 dolar iki çentin asil medyun Osman ve ke-

fili Faik beylerden maafaiz ve tazminat tahsili talebine müddeiler vekili tarafından ikame edilen dava üzerine icra kılınan muhakeme neticesinde ; müddeabihin % 5 faiz ile birlikte her iki müddealeyhten müteselsilen ve icradaki inkârdan dolayı % 10 tazminatın da yalınız Osman beyden tahsiline karar verilmiştir. Temyiz ve izahatı şifahiye ahzini talep eden Bacak Zade Osman.

Temyiz kararı

Sebkeden talebe mebnî tayin kılınan günde, tebliğatı vakiaaya rağmen gelmeyen tarafların giyabında tetkikati lâzime icrasına başlanarak temyiz istid'asinin mehli kanunî zarfında ita ve kaydedildiği anlaşıldıktan sonra vaktin ademi müsaadesine mebnî bu bapta tetkikat icrasile karar ittihazı hususunun ahâr bir güne talikine tensip kılınmış idi. Ahiren mümeyyizünbih ilâm evraki hükmiye ve temyiziye ile birlikte mütalea ve tetkik ve icabî keyfiyet müzakere olundukta ;

Mümeyyiz Osman B. giyap kararı üzerine de mahkemeye gelmediğinden irsalat ve mevcut mallar hakkındaki itirazları gayri varit ise de, hesabî cariden 474 dolar iki çentim subut sebepleri istihsal ve irae edilmeksizin meblağı mezkûrun tahsiline hükmedilmesi yolsuz olduğundan mümeyyizünbih hükmün bu noktadan hukuk usulü muhakemeleri kanununun 428 iaci maddesine tevfikân nakzina ve zirde müfredatı murakkam mesarifi temyiziye'nin ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 31/1/932 tarihinde müttefiken karar verildi.

Temyiz mahkemesi 4 üncü hukuk dairesi

Esas 4445

Karar 3318

İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü hukuk dairesi.

Tarihi : 11 - 11 - 931.

Numero 253.

Alim Zade Ziya Bey vekili Şevket Bey.

Unyon sigorta şirketi müdiri Piyas Efendi.

Hülâsa ; Hükümün giyabi verilmiş olmasına göre H.U.M. kanununun 337 inci maddesi mucibince yemin edeceğine dair müdeialy hın müddeti zarfında verdiği istid'anın kabulile yemin etmek üzere davet edilmesi iktiza ederken buna muhalif karar verilmesi kanuna uygun değildir.

Müvekkilinin müddeaaaleyhten satın aldığı Nişantaşında vakı arsa bedeline mahsuben vermiş olduğu (500) lira pey akçesinin istiradını istemiştir.

Müddealeyh vekilinin cevabi lâyihasında ve mahkemede hazır bulunduğu celsede mesbur inkârı müddeasına karşı müddei vekili ispattan izharı acizle talibi tahlif bulunduğunu beyan eylemiş ve yeminine dası zımında mahkemeye gelmesi ve aksi takdirde yeminden mümteni addolunacağı müddeaaaleyhe tebliğ olunduğu halde mumai-leyh yemin için mahkemeye gelmemiş olmasına binaen davaya sabit nazarile bakılarak müddeabih (500) liranın maa faiz müddeaaaleyhten tahsiline karar verilmiştir.

Temyiz eden : Müddeaaaleyh vekili avukat, Sekûfe H.

Temyiz kararı

Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâatlar okunup esasa girildi:

Hüküm giyaben verilmiş olmasına göre hukuk üsulü muhakemeleri kanununun 337 inci maddesi mucibince yemin edeceğine dair müddeaaaleyhin müddeti zarfında ita eylediği istidanın kabulile yemin etmek üzere davet edilmesi iktiza ederken bizzühul yazılı olduğu üzere karar ittihazı kanuna muhalif bulunduğundan hükümün (Nakzına) ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 24 Kânunuevvel 931 tarihinde ittifakla karar verildi.